

27 Απριλίου 2020

## **Σχόλια της ανεξάρτητης δεξαμενής σκέψης για το περιβάλλον The Green Tank**

### **επί του νομοσχεδίου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας**

**«Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις»**

### **Επί της διαδικασίας**

Το νομοσχέδιο περιλαμβάνει πληθώρα διατάξεων που δεν έχουν τεθεί σε διαβούλευση καθώς και κάποια, που αφορούν σε ενσωμάτωση οδηγιών, τα οποία είχαν τεθεί σε διαβούλευση μόλις 6 ημερών την εβδομάδα της ανακοίνωσης των περιοριστικών μέτρων για τον κορωνοϊό (11-18 Μαρτίου 2020), με αποτέλεσμα να μην κατατεθεί ούτε ένα σχόλιο.

Η πρακτική αυτή δεν είναι συμβατή με τις αρχές καλής νομοθέτησης. Ειδικά, δε, καθώς διαπιστώνουμε ότι σχόλια και προτάσεις που κατατέθηκαν στα άρθρα που είχαν τεθεί στη διαβούλευση<sup>1</sup>, εξετάστηκαν και σε μεγάλο βαθμό αξιοποιήθηκαν.

Επιπλέον, κρίνουμε ότι η συζήτηση του νομοσχεδίου που άπτεται σχεδόν στο σύνολο των περιβαλλοντικών ζητημάτων σε μη κανονικές κοινοβουλευτικές συνθήκες είναι προβληματική. Σχετικό αίτημα για κατάθεση του νομοσχεδίου μετά την αποκατάσταση μίας σχετικής κανονικότητας στη λειτουργία της Βουλής είχαν εκφράσει 23 περιβαλλοντικές οργανώσεις.<sup>2</sup> Σε κάθε περίπτωση θεωρούμε ότι πρέπει να διασφαλιστεί μεγαλύτερη συμμετοχή βουλευτών, περισσότερες συνεδριάσεις ανά επιτροπή και ακρόαση φορέων μέσω τηλεδιάσκεψης. Σημειώνεται δε ότι σε λίγες μέρες αναμένεται να ανακοινωθεί το πρώτο στάδιο άρσης των περιοριστικών μέτρων για το κορωνοϊό, γεγονός που θα μπορούσε να διασφαλίσει μεγαλύτερη συμμετοχή στην επεξεργασία του νομοσχεδίου.

### **Σχόλια σε επιλεγμένα κεφάλαια του νομοσχεδίου**

#### **Κεφάλαιο Α - Απλοποίηση περιβαλλοντικής αδειοδότησης**

Διαπιστώνουμε σημαντικές βελτιώσεις συγκριτικά με το κείμενο που είχε δοθεί στη διαβούλευση με ενσωμάτωση σχολίων και των προτάσεων μας, τόσο όσον αφορά τις γνωμοδοτήσεις, τη

<sup>1</sup> Ενδεικτικά τα σχόλια της ανεξάρτητης δεξαμενής σκέψης για το περιβάλλον, The Green Tank είναι διαθέσιμα: <https://thegreentank.gr/2020/03/19/eksygchronismos-nomothesias/>

<sup>2</sup> Κοινό αίτημα 23 οργανώσεων για αναβολή κατάθεσης του νομοσχεδίου του ΥΠΕΝ στη Βουλή: <https://thegreentank.gr/2020/03/30/23-organoseis-anavoli-nomosxedio/>

συμμετοχή ή των αρμόδιων Γενικών Διευθυντών σε ΚΕΣΠΑ και ΠΕΣΠΑ καθώς και την ανάθεση στους πιστοποιημένους αξιολογητές από την αδειοδοτούσα αρχή και όχι τον φορέα του έργου.

Παρόλα αυτά όμως το όταν η –θεμιτή κατά τα άλλα- επίσπευση των διαδικασιών γίνεται σε ένα πλαίσιο αντιμετώπισης της περιβαλλοντικής αδειοδότησης ως χρονοβόρο και ανασταλτικό βήμα προσέγκυσης επενδύσεων, αποδυναμώνει το ρόλο της ως ένα εργαλείο για τη βέλτιστη δυνατή προστασία του περιβάλλοντος, της υγιούς ανταγωνιστικότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης.

### **Κεφάλαιο Β – Διαδικασία Αδειοδότησης ΑΠΕ – Α' ΦΑΣΗ και λοιπές ρυθμίσεις για ΑΠΕ**

Η προσπάθεια επιτάχυνσης της διαδικασίας αδειοδότησης ΑΠΕ είναι θεμιτή και απαραίτητη για την εκπλήρωση των στόχων της χώρας όπως αποτυπώνονται στο ΕΣΕΚ καθώς και για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας ως το 2050.

Οι διαδικασίες αυτές, ωστόσο, θα πρέπει να είναι απολύτως συμβατές με τον σκοπό της περιβαλλοντικής αδειοδότησης και ειδικότερα θα πρέπει να διασφαλίζουν τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Ελλείψει επικαιροποιημένου χωροταξικού πλαισίου για την ανάπτυξη των ΑΠΕ ο συγκερασμός των ανωτέρω δημιουργεί εμπόδια τόσο στην ανάπτυξη των ΑΠΕ όσο και στην αποτελεσματική διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Συνεπώς, παράλληλα με τις προβλέψεις του νομοσχεδίου που αφορούν στην ανάπτυξη των ΑΠΕ, προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στην αναθεώρηση του χωροταξικού πλαισίου, η εκκίνηση της οποίας δεν θα πρέπει να καθυστερήσει περαιτέρω. Οι διατάξεις του νομοσχεδίου πρέπει να αναγνωρίζουν ότι βρισκόμαστε σε αυτό το μεταβατικό στάδιο πριν την αναθεώρηση του χωροταξικού πλαισίου και να μεριμνά επαρκώς για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, ευαίσθητων προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων και να προβλέπει ενισχυμένες διαδικασίες διαλόγου και διαβούλευσης.

### **Κεφάλαιο Γ – Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών**

Το κεφάλαιο Γ προβλέπει την αναμόρφωση του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών, διατηρώντας ωστόσο κάποια από τα θετικά στοιχεία της προηγούμενης μεταρρύθμισης, δηλαδή την κάλυψη όλων των προστατευόμενων περιοχών καθώς και την πρόβλεψη ετήσιων επιχορηγήσεων από τον τακτικό προϋπολογισμό.

Με την ίδρυση του ΟΦΥΠΕΚΑ ελπίζουμε ότι επιτέλους το Υπουργείο Περιβάλλοντος θα ανταποκριθεί στον ρόλο του ως υπεύθυνου εποπτεύοντα και συντονιστικού οργανισμού και θα παρέχει την απαραίτητη κεντρική υποστήριξη στο σύστημα των προστατευόμενων περιοχών.

Σε σύγκριση με το κείμενο της διαβούλευσης, διακρίνουμε σημαντική βελτίωση καθώς συμπληρώθηκαν οι αρμοδιότητες του ΟΦΥΠΕΚΑ και των Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και προβλέπεται επαρκές διάστημα προετοιμασίας πριν τη μετάβαση στο ενδιάμεσο σχήμα.

Ωστόσο, επισημαίνεται ότι δεν είναι σαφής ούτε και αιτιολογείται επαρκώς ο αριθμός των ΜΔΠΠ που συστήνονται, 24 δηλαδή έναντι των σημερινών 36 ΦΔΠΠ (άρθρο 34). Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει επίσης να προβλεφθεί η δυνατότητα ίδρυσης παραρτημάτων των μονάδων. Επιπλέον, στο

Παράρτημα, πέρα από τον χάρτη που περιλαμβάνεται, δεν διευκρινίζεται ποιες συγκεκριμένες προστατευόμενες περιοχές μεταφέρονται σε ποια νέα ΜΔΠΠ.

Στο μεσοδιάστημα αυτό πρέπει βεβαίως το Υπουργείο να διασφαλίσει την πλήρη λειτουργία και υποστήριξη των φορέων διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών.

Παρά τις βελτιώσεις, υπάρχουν επιμέρους σημεία που πρέπει να ενισχυθούν και να αποσαφηνιστούν και αφορούν ειδικά τα παρακάτω θέματα:

### 1. Γνωμοδότηση και Δέουσα Εκτίμηση

1. Αναδιατύπωση του Άρθρου 27 Παρ. 5 ιστ) ως εξής: Εκπονεί Παρέχει σύμφωνη γνώμη σχετικά με τη δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων κάθε έργου ή/και δραστηριότητας που εμπίπτει στις προστατευόμενες περιοχές ευθύνης του, τα οποία δύνανται να επηρεάσουν την ακεραιότητα της περιοχής και των προστατευτέων αντικείμενων, μετά από εισήγηση της εκάστοτε ΜΔΠΠ.

Η προσθήκη της αρμοδιότητας επί της δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων έργων και δραστηριοτήτων στην ακεραιότητα προστατευόμενων περιοχών, και ειδικά των περιοχών Natura 2000 στις αρμοδιότητες του ΟΦΥΠΕΚΑ αποτελεί σημαντική βελτίωση σε σύγκριση με το κείμενο που είχε τεθεί σε διαβούλευση. Η ως άνω αναδιατύπωση για να μη δημιουργείται σύγχυση. Τη δέουσα εκτίμηση δεν την εκπονεί ο ΟΦΥΠΕΚΑ αλλά την αξιολογεί και επί τούτης πρέπει να παρέχει δεσμευτική - σύμφωνη - γνώμη, με βάση εισήγηση από την ΜΔΠΠ που γνωρίζει καλύτερα την εκάστοτε περιοχή.

### 2. Φύλαξη

1. Η φύλαξη αποτελεί κείμενο στοιχείο για τη διασφάλιση των προστατευόμενων περιοχών. Είναι, συνεπώς, θετικό ότι διευκρινίζεται στο άρθρο 34 παρ. 2 ιε) ότι οι ΜΔΠΠ διατηρούν ενεργό και επιχειρησιακό ρόλο στη φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών, καθώς συμπληρώθηκε, έναντι του σχεδίου που είχε τεθεί στη διαβούλευση, η αρμοδιότητα της συνεπικουρίας με τους αρμόδιους φορείς. Η διάταξη αυτή είναι συνεπής με τη σημερινή ισχύουσα νομοθεσία, ωστόσο δεν θεωρείται επαρκής. Ειδικά, δε καθώς η πρόβλεψη στο άρθρο 38 (όχι 37 που εκ παραδρομής αναφέρεται) για τα μνημόνια συνεργασία με τις σχετικές αρχές είναι δυναμική και το περιεχόμενο τους ενδεικτικό. Ακόμα μεγαλύτερη σύγχυση προκαλείται καθώς συγχρόνως προβλέπεται στο άρθ. 38 παρ 1 α) η «υποχρεωτική συγκρότηση μικτών κλιμακίων διενέργειας περιπολιών στις περιοχές ευθύνης τους».

2. Για την αποφυγή των παραπάνω συγχύσεων **προτείνονται τα παρακάτω:**

α) Αναδιατύπωση του άρθ. 34. παρ. 2 ιε) ως ακολούθως: «Σύνταξη σχεδίων φύλαξης των περιοχών αρμοδιότητάς τους, η συνεπικουρία με τους αρμόδιους φορείς, η διενέργεια περιπολιών με μικτά κλιμάκια μέσω των Μνημονίων Συνεργασίας του άρθρου 37 και η παρακολούθηση της εφαρμογής τους.

β) Προσθήκη επιπλέον αρμοδιότητας ιε1): άσκηση προανακριτικών καθηκόντων,

γ) Προσθήκη μεταβατικής διάταξης στο Άρθρο 43 παρ. 8α:

«8α. Η άσκηση της αρμοδιότητας της περ. ιε1) της παρ. 5 του άρθρου 27 εκκινεί μετά την στελέχωση με το προσωπικό του άρθρου 32».

### 3. Συμμετοχική διαχείριση

1. Θεωρείται πολύ σημαντική και θετική εξέλιξη η υποχρεωτική συγκρότηση τοπικών επιτροπών διαχείρισης.
2. Οι Επιτροπές δεν θα πρέπει ωστόσο να έχουν μόνο συμβουλευτικό χαρακτήρα καθώς για κάποια θέματα θα πρέπει να έχουν **(συν)αποφασιστικό χαρακτήρα. Συγκεκριμένα προτείνεται (κατ' ελάχιστον) η ακόλουθη διατύπωση**, η οποία μπορεί να συμπληρωθεί με την προβλεπόμενη στην παρ. 1 σχετική υπουργική απόφαση:
  - 1) Η Επιτροπή Διαχείρισης διατυπώνει σύμφωνη γνώμη για τα ακόλουθα:
    - i. Κατάρτιση σχεδίου δράσης των σχεδίων διαχείρισης
    - ii. Επικαιροποίηση των σχεδίων διαχείρισης
  - 2) Η Επιτροπή Διαχείρισης διατυπώνει γνώμη για τα ακόλουθα:
    - i. Σύνταξη προτάσεων φύλαξης των περιοχών αρμοδιότητας της
    - ii. Αξιολόγηση της διαχείρισης των περιοχών αρμοδιότητας της

### 4. Αξιολόγηση προστατευόμενων περιοχών

1. Στο άρθρο 36 εξακολουθεί η σύγκυση μεταξύ των δύο παραγράφων που είχε επισημανθεί και κατά το στάδιο της διαβούλευσης, καθώς δεν ορίζεται η διαφορά μεταξύ αξιολόγησης «της αποτελεσματικότητας», «του έργου» και των Μονάδων Διαχείρισης των Προστατευόμενων Περιοχών και «της διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών». Συνεπώς, **προτείνονται τα ακόλουθα:**
  - α) Παρ. 1. Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του προσωπικού και της λειτουργίας των ΜΔΠΠ ...
  - β) Παρ. 2. Η αξιολόγηση του έργου των ΜΔΠΠ διενεργείται κατ' έτος βάσει στόχων που εξειδικεύονται στα Σχέδια Διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών. Η αξιολόγηση της διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών...

## **Κεφάλαιο Δ - Ζώνες Εντός Προστατευόμενων Περιοχών**

### 1. Κωδικοποίηση χρήσεων γης

1. Η ανάγκη κωδικοποίησης των χρήσεων εντός των προστατευόμενων περιοχών και συνέπειας ως προς τις χρήσεις που αφορούν σε όλες τις εκτάσεις της χώρας (π.δ. 59/2018) είναι κατανοητή. Για λόγους συνέπειας και καλύτερης προσαρμογής στις απαιτήσεις των προστατευόμενων περιοχών προτείνεται να προβλεφθεί η έκδοση εγκυκλίου εφαρμογής / ερμηνευτικού οδηγού που να αντιστοιχεί τον κώδικα των χρήσεων γης με τον κωδικοποιημένο κατάλογο απειλών και πιέσεων που χρησιμοποιείται από την Ε.Ε. με βάση τις προδιαγραφές της IUCN<sup>3</sup> στα τυποποιημένα δελτία αναφοράς για κάθε περιοχή Natura 2000. Η πιο πρόσφατη ευρωπαϊκή επικαιροποίηση έγινε το 2019.<sup>4</sup>
2. **Στην Παρ. 1. προτείνεται να προστεθεί η εξής εξειδίκευση της χρήσης «εξορυκτικές δραστηριότητες»:**

<sup>3</sup> <https://www.iucnredlist.org/resources/threat-classification-scheme>

<sup>4</sup> [http://cdr.eionet.europa.eu/help/natura2000/Documents/Ref\\_threats\\_pressures\\_FINAL\\_20110330.xls](http://cdr.eionet.europa.eu/help/natura2000/Documents/Ref_threats_pressures_FINAL_20110330.xls)

## (25) Εξορυκτικές δραστηριότητες

### (25.1) Ορυχεία – Λατομεία – Μεταλλεία, Αμμοληψία

### (25.2) Ζώνες αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων

Η αναζήτηση, έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων (25.2) δεν πρέπει να περιλαμβάνονται στις δυνητικές χρήσεις εντός οποιασδήποτε ζώνης προστατευόμενης περιοχής.

## **2. Χρήσεις και ζώνες προστατευόμενων περιοχών**

1. Η προσέγγιση που προτείνεται στην παρ. 18 του άρθρου 44 με τους καταλόγους χρήσεων ανά ζώνη προστασίας είναι ιδιαιτέρως **προβληματική και ακυρώνει την έννοια του σχεδιασμού στις προστατευόμενες περιοχές**. Δεδομένης της ενσωμάτωσης, σε σχέση με το νομοσχέδιο που είχε τεθεί σε διαβούλευση, ορισμών και κριτηρίων για τις κατηγορίες και τις ζώνες των προστατευόμενων περιοχών στο άρθρο 46, οι κατάλογοι των χρήσεων ανά ζώνη προβληματίζουν ακόμα περισσότερο, καθώς πλέον καθίσταται δυνατή η επιλογή και η εξειδίκευση χρήσεων ανάλογα με το τι προστατεύεται σε κάθε περιοχή και τα ευρύτερα χαρακτηριστικά της περιοχής.
2. Η αγωνία για την εφαρμογή της συγκεκριμένης διάταξης είναι ακόμα πιο έντονη, καθώς παρά τις όποιες βελτιώσεις σε σύγκριση με το κείμενο που είχε τεθεί στη διαβούλευση, διαπιστώνουμε ότι στις προβλεπόμενες χρήσεις ανά ζώνη παραμένουν χρήσεις οι οποίες είναι επικίνδυνες και ασύμβατες με τον χαρακτηρισμό μίας περιοχής ως προστατευόμενης ή με τους ορισμούς που έχουν δοθεί στο άρθρο 46. **Συγκεκριμένα επισημαίνονται τα παρακάτω στα οποία προτείνονται και σχετικές ρυθμίσεις:**

### α) Παρ. 18. Άρθρο 14α - Ζώνη απόλυτης προστασίας της φύσης

Η πρόβλεψη που αφορά ότι οι συγκεκριμένες χρήσεις (1), (7), (26.12.1), (26.12.4), (26.12.7), (26.12.8) και (48.2) ~~και (49)~~ [δεν υπάρχει πλέον] επιτρέπονται μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου **θα πρέπει να αφορά εξίσου και τις χρήσεις (50), (51) και (53)**.

### β) Παρ. 18. Άρθρο 14β - Ζώνη προστασίας της φύσης

Η πρόβλεψη που αφορά ότι οι συγκεκριμένες χρήσεις (1), (7), (26), (48.1), (48.2) και (49) επιτρέπονται μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου **θα πρέπει να αφορά εξίσου και τις χρήσεις (50), (51) και (53) και (54)**. Ειδικά για τη χρήση (54) θα πρέπει να είναι σε αντιστοιχία με τη χρήση (26).

### γ) Παρ. 18. Άρθρο 14γ - Ζώνη διαχείρισης οικοτόπων και ειδών

ι) Η πρόβλεψη να επιτρέπονται κάποιες χρήσεις μόνο αν οι εκτάσεις είναι εντός σχεδίου ή εντός οικισμού είναι θετική ωστόσο, **δεν είναι σαφές γιατί αυτό ισχύει μόνο για κάποιες και όχι για άλλες χρήσεις, όπως: (8.3)**. (Περίθαλψη) Εξωνοσοκομειακές Μονάδες Ψυχικής Υγείας, (8.4) (Περίθαλψη) Μονάδες Πρόληψης και Καταπολέμησης των Εξαρτήσεων ή (30) Γωνίες ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά) (κοινή υπουργική απόφαση 18485/26.4.2017, Β'1412).

ii) Η χρήση (25) και ειδικά η αναζήτηση, έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων **θα πρέπει να διαγραφεί**.

δ) Παρ. 18. Άρθρο 14δ - Ζώνη βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων

Στις χρήσεις που δεν μπορούν να επιλεγούν, όπως είναι η χρήση (23) Βιοτεχνικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις υψηλής όχλησης **πρέπει να προστεθεί** και η χρήση (25) και ειδικά η αναζήτηση, έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων.

### 3. Κατηγορίες, ορισμοί και κριτήρια προστατευόμενων περιοχών

Είναι πολύ θετικό ότι ενσωματώθηκαν πολλά από τα σχόλια και τις προτάσεις που κατατέθηκαν στη διαβούλευση σε αυτά τα άρθρα. Επισημαίνονται, ωστόσο, τα παρακάτω:

1. Άρθρο 46 Παρ. 1β: Για τα **καταφύγια άγριας ζωής** προτείνεται να διατηρηθούν στον ορισμό οι οριζόντιες ρυθμίσεις που ισχύουν για τα καταφύγια άγριας ζωής. Οι οριζόντιες ρυθμίσεις σε αυτή την περίπτωση είναι συμβατές με τη συγκεκριμένη κατηγορία προστατευόμενης περιοχής, είναι συνεπείς με την ιστορία και την εξέλιξη της συγκεκριμένης κατηγορίας στο εθνικό επίπεδο και θα διευκολύνουν στη συνέχεια τη διαδικασία χαρακτηρισμού. Ωστόσο καθώς έχουν εντοπιστεί προβλήματα κατά την εφαρμογή της συγκεκριμένης πρόβλεψης **προτείνεται** η ακόλουθη αναδιατύπωση:

«Μέσα στα καταφύγια άγριας ζωής απαγορεύονται η θήρα, οι αγώνες κυνηγετικών ικανοτήτων σκύλων δεικτών, η αλιεία, η σύλληψη της άγριας πανίδας, η συλλογή της άγριας χλωρίδας, η καταστροφή ζώνης με φυσική βλάστηση με κάθε τρόπο, η καταστροφή των φυτοφρακτών, η αμμοληψία, η αποστράγγιση, η επιχωμάτωση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων, η ρύπανση των υδατικών συστημάτων, η διάθεση ή απόρριψη αποβλήτων, η ανάπτυξη υδατοκαλλιεργητικών και ιχθυοκαλλιεργειών, η διενέργεια στρατιωτικών ασκήσεων, καθώς και η υπαγωγή έκτασης του καταφυγίου σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό».

2. Άρθρο 46 Παρ. 2γ **προτείνεται** η ακόλουθη διατύπωση: **Προστατευόμενα τοπία** και προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί: Ως προστατευόμενα τοπία και προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί χαρακτηρίζονται, (...) γεωμορφολογικοί σχηματισμοί και γεώτοποι καθώς και αλύσια, παραδοσιακές καλλιέργειες, αγροικίες, μονοπάτια, πέτρινοι φράχτες, ξερολιθιές και αναβαθμίδες, κρήνες και άλλα στοιχεία της υπαίθρου.

Δεν έχουν συμπεριληφθεί τα παραπάνω από τον ισχύοντα μέχρι σήμερα ορισμού (Άρθρο 5 παρ. 5α) ν. 3937/2011), ως ενδεικτικά στοιχεία του προστατευόμενου τοπίου, παρόλο που έχουν σημαντική αξία τόσο για τη βιοποικιλότητα όσο και για τη διατήρηση της σύνδεσης ανθρώπου και φύσης που αποτελεί κύριο στοιχείο του μεσογειακού και ελληνικού τοπίου.

3. Άρθρο 46 Παρ. 1 4α) **Ζώνη απόλυτης προστασίας της φύσης:** Ο ορισμός θα πρέπει να αποδοθεί πλήρως ώστε να δίνει κατεύθυνση για την επιλογή των χρήσεων και των δραστηριοτήτων. **Προτείνεται** η ακόλουθη συμπλήρωση:

α) Ζώνη απόλυτης προστασίας της φύσης: (...) Στις ζώνες απόλυτης προστασίας της φύσης επιτρέπονται μόνο η επιστημονική έρευνα και ορισμένες ή/και όλες από τις ειδικές κατηγορίες χρήσεων του άρθρου 14α του π.δ. 59/2018 (Α'114) οι οποίες είναι αναγκαίες για την προστασία και τη διαχείριση του προστατευτέου αντικειμένου. (...)

4. Άρθρο 46 Παρ. 1 4β) **Ζώνη προστασίας της φύσης:** Ο ορισμός θα πρέπει να συμπληρωθεί σε αντιστοιχία με την παρ. 4γ) Ζώνη διατήρησης οικοτόπων και ειδών για λόγους συνέπειας, ειδικά καθώς η ζώνη προστασίας της φύσης είναι ιεραρχικά αυστηρότερη. Συγκεκριμένα **προτείνεται** η ακόλουθη συμπλήρωση:

β) Ζώνη προστασίας της φύσης: (...) Απαγορεύονται ή περιορίζονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις της πράξης χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής ή/και του οικείου Σχεδίου Διαχείρισης, δραστηριότητες όταν η άσκησή τους μεμονωμένα, σωρευτικά με άλλες ή σε συνέργεια με άλλες έχει επιπτώσεις που υπονομεύουν τους στόχους διαχείρισης ή την αποτελεσματικότητα των μέτρων διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής.

#### 4. Σχέδια διαχείρισης

1. Άρθρο 47 Παρ. 1 **προτείνεται** η ακόλουθη προσθήκη: «Σχέδια διαχείρισης θα πρέπει να προβλέπονται για όλες τις κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών, περιλαμβανομένων των καταφυγίων άγριας ζωής και των προστατευόμενων τοπίων και φυσικών σχηματισμών.»
2. Άρθρο 47 Παρ. 1. 3. β **προτείνεται** η ακόλουθη διατύπωση: «Τα σχέδια διαχείρισης εγκρίνονται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και έχουν μέγιστη διάρκεια έξι έτη. (...) Αν η εξαετία παρέλθει χωρίς να εγκριθεί νέο Σχέδιο Διαχείρισης, η ισχύς του εγκεκριμένου Σχεδίου Διαχείρισης παρατείνεται αυτοδικαίως μέχρι την έγκριση του νέου Σχεδίου.»

Ένα σχέδιο δράσης πρέπει να έχει συγκεκριμένη χρονική διάρκεια. Αναγνωρίζεται και στην έκθεση επί της διαβούλευσης ότι αυτό αποτελεί την «ορθή διοικητική πρακτική.» Προτείνεται η διάρκεια να είναι εξαετής ώστε να μπορεί να συμπίπτει και με τους κύκλους αναφοράς στην Ευρωπαϊκή Ένωση των οδηγιών για τη φύση.

#### 5. Άλλες διατάξεις

1. Στο Άρθρο 47 **προτείνεται** η εισαγωγή νέας παραγράφου, ειδικότερα Παρ. 2α) «Τοπία που έχουν κηρυχθεί ως αισθητικά δάση, ως περιαστικά δάση, ως προστατευόμενα δάση και ως διατηρητέα μνημεία της φύσης, εντάσσονται δια του παρόντος στην αντίστοιχη κατηγορία. Για τα ήδη κηρυγμένα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, με απόφαση Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ρυθμίζονται οι όροι ένταξής τους.»

Όπως προστέθηκε (σε σχέση με το κείμενο που είχε τεθεί σε διαβούλευση) η παρ. 2, πρέπει να διατηρηθεί η παραπάνω πρόβλεψη της ισχύουσας νομοθεσίας (διάταξη 5(5)γ του ν. 3937/2011). Διαφορετικά δεν είναι σαφές πώς εντάσσονται στο εθνικό σύστημα των προστατευόμενων περιοχών οι περιοχές αυτές (αισθητικά δάση, περιαστικά δάση, διατηρητέα μνημεία της φύσης, τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους κτλ.) που έχουν κηρυχθεί από παλαιότερα καθεστώτα προστασίας.

2. Στο Άρθρο 47 **προτείνεται** η εισαγωγή νέας παραγράφου, ειδικότερα Παρ. 2β) «Για τα ήδη κηρυγμένα Καταφύγια Άγριας Ζωής, με απόφαση Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας που ρυθμίζει όλες τις σχετικές λεπτομέρειες και διαδικασίες, ορίζεται διαδικασία αξιολόγησης και επικαιροποίησης του σχετικού καταλόγου ώστε οι εκτάσεις που εντάσσονται σε αυτές τις περιοχές να συμμορφώνονται με τον παρόντα ορισμό και στόχους των Καταφυγίων Άγριας Ζωής.»

Προτείνεται η προσθήκη πρόβλεψης για ανάλυση και αξιολόγηση από το ΥΠΕΝ των υφιστάμενων ΚΑΖ που να τεθεί σε διαβούλευση ώστε να επικαιροποιηθεί και συμμορφωθεί καλύτερα ο κατάλογος των ΚΑΖ με τους σκοπούς και τους στόχους της ισχύουσας νομοθεσίας.

3. Στο Άρθρο 47 **προτείνεται** η εισαγωγή νέας παραγράφου, ειδικότερα παρ. 4β. «Πράξεις χαρακτηρισμού προστατευόμενων περιοχών που έχουν ολοκληρωθεί και έχουν προωθηθεί στο Συμβούλιο της Επικρατείας μέχρι τις 31.12.2020 αξιολογούνται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν πριν τη δημοσίευση του παρόντος.»

Με δεδομένο ότι το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει καταρτίσει προεδρικά διατάγματα συγκεκριμένων περιοχών (π.χ. Δέλτα Αξίου) και έχει δεσμευτεί να καταρτίσει και να προωθήσει προς το Συμβούλιο της Επικρατείας για επεξεργασία για άλλες περιοχές (π.χ. Όλυμπος), θα πρέπει να προστεθεί μεταβατική διάταξη ώστε να διασφαλιστεί η τελική θεσμική κατοχύρωση των περιοχών αυτών.

4. Στο Άρθρο 80 παρ. **1** **προτείνεται** η εξής διόρθωση: «Η ενημέρωση και τήρηση των ορίων ΕΖΔ και ΖΕΠ σε εθνικό επίπεδο ανατίθεται στο ΝΠΔΔ «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.»

Η ενημέρωση θα πρέπει να γίνεται από την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Σε κάθε περίπτωση τα όρια θα πρέπει να είναι δημόσια διαθέσιμα και εύκολα προσβάσιμα στον πολίτη, από το Κτηματολόγιο, τη διαδικτυακή πύλη του ΟΦΥΠΕΚΑ και κάθε άλλο σημείο στο οποίο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να αναζητήσει τέτοια στοιχεία.

## **Κεφάλαιο ΙΑ' – Λοιπές Ρυθμίσεις**

Η πλειοψηφία των ρυθμίσεων αυτών είναι προτάσεις που πρώτη φορά τίθενται στο εν λόγω νομοσχέδιο και δεν έχουν περάσει από τη διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης.

1. Όσον αφορά στο **άρθρο 104**, θεωρούμε ότι είναι θετικό ότι ο Συντονιστής και η Συντονιστική Επιτροπή του Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης αποκτούν επιχειρησιακή υποστήριξη



μέσω της Τεχνικής Γραμματείας. Ωστόσο, επισημαίνουμε ότι είναι ακόμα μεγαλύτερη προτεραιότητα η διαμόρφωση ενός εθνικού σχεδίου για τη δίκαιη μετάβαση. Βρισκόμαστε μόλις ένα μήνα πριν τον Ιούνιο 2020 που αναμένουμε ένα τελικό σχέδιο για τη Δίκαιη Μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών. Η καθυστέρηση είναι εμφανής καθώς μέχρι σήμερα δεν έχει γνωστοποιηθεί οτιδήποτε σε αυτή την κατεύθυνση, ενώ είναι ανησυχητικό ότι δεν έχει ξεκινήσει διάλογος σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Επισημαίνουμε ότι ο σχεδιασμός της επόμενης μέρας οφείλει να είναι συμμετοχικός ώστε να μπορέσουν οι λιγνιτικές περιοχές να μεταβούν σε οικονομικά βιώσιμες δραστηριότητες με την απαιτούμενη κοινωνική συνοχή. Χωρίς μία τέτοια προσέγγιση διακινδυνεύεται το στοίχημα της Δίκαιης Μετάβασης.

2. **Άρθρο 110:** Θεωρούμε ότι πρέπει να αποσυρθεί. Είναι αδιανόητο να καταργείται με αυτό τον τρόπο κάθε διαδικασία και διαφάνεια στη διενέργεια της οποίας δραστηριότητας, εν προκειμένω στην έρευνα και εξόρυξη υδρογονανθράκων. Με τη διάταξη αυτή καταργείται με νόμο το αδιαμφισβήτητο δικαίωμα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των τοπικών κοινωνιών να αποφασίζουν και να εκφράζουν γνώμη για τον τόπο τους και τη διαχείριση της γης τους.
3. **Άρθρο 119:** Η διαδικασία της αδειοδότησης αντικαθίσταται με μία απλή γνωστοποίηση και πρέπει να αποσυρθεί. Εκτιμούμε ότι πρόκειται για φωτογραφική διάταξη (συνδεδεμένη με τις εξορύξεις χρυσού στη Χαλκιδική και ειδικά το έργο του ΧΥΤΕΑ Κοκκινόλακα). Η διαδικασία της αδειοδότησης δεν αποτελεί σκόπελο ή χρονοβόρα διαδικασία, αλλά είναι απαραίτητη, ειδικά όταν πρόκειται για ένα εξαιρετικά επικίνδυνο έργο, για τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας, του περιβάλλοντος και της βιώσιμης ανάπτυξης.